

ОГЛЯД ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ЖОВТНІ 2022 РОКУ

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну засвідчило значну роль цифрової трансформації економіки для забезпечення стійкості та гнучкості української держави в умовах війни. Пріоритетами у вітчизняній політиці цифрових перетворень є формування єдиного цифрового ринку з ЄС та наближення структури цифрового сектору України до вимог нової реальності в умовах війни та післявоєнного періоду.

Ключовими подіями жовтня 2022 р., які визначали розвиток у сфері цифровізації, варто відзначити такі.

Відкриття фінансування відновлення цифрової інфраструктури України з боку ЄС. Згідно з європейською програмою фінансування *CEF* «Підключення магістралі для цифрових глобальних шлюзів» від 12 жовтня 2022 р., вітчизняні мобільні оператори та інтернет-провайдери мають можливість взяти участь у конкурсі та долучитися до розгортання стратегічних мереж, сприяючи поліпшенню якості зв'язку з країнами ЄС, зокрема через підводні кабельні системи, супутникову інфраструктуру та під'єднання до точок обміну інтернетом¹. Через платформу *UNITED24* вже нині надходять кошти на модернізацію та будівництво цифрової інфраструктури, посилення кіберзахисту, а також дальший розвиток нових цифрових технологій. Зокрема, у межах підписаного меморандуму між Міністерством цифрової трансформації України та телекомунікаційною компанією «Київстар» телеком-оператор передав 150 млн грн на цифровізацію². Першочергові кошти на суму 84,9 млн грн, які сприятимуть посиленню безпеки та надійності цифрової інфраструктури під час повномасштабної війни, буде спрямовано на:

- модернізацію та розвиток базових державних реєстрів Міністерства юстиції України для надання населенню нових цифрових послуг у соціальній та будівельній сферах (Державний реєстр речових прав та Державний реєстр актів цивільного стану);

- реалізацію проектів з цифрової трансформації нотаріату (е-нотаріат) та товарно-транспортних накладних (е-ТТН);

- модернізацію та розвиток транспортних реєстрів Міністерства внутрішніх справ України з метою надання цифрових послуг з реєстрації та перереєстрації авто в «Дії», видання цифрових посвідчень водія тощо.

Відкриття можливості участі українських суб'єктів господарювання в конкурсах Програми Європейського Союзу «Цифрова Європа» до 2027 року для розбудови цифрової інфраструктури із загальним фондом програми 7,6 млрд євро. На фінансування проектів за напрямками, доступними для України, передбачено близько 6 млрд євро. Залученню коштів сприятиме також прийнятий за основу законопроект «Про Національну програму інформатизації», який забезпечить належний рівень упровадження проектів інформатизації, цифровізації та електронного урядування і спрямований на розв'язання низки завдань, як-от³:

- інтеграція України у світовий інформаційний простір;
- безпека інформаційної діяльності та кіберзахист;

¹ Backbone connectivity for Digital Global Gateways–Work. URL: https://hadea.ec.europa.eu/calls-proposals/backbone-connectivity-digital-global-gateways-works-0_en

² Київстар передав 150 млн гривень на цифровізацію. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/kiiivstar-peredav-150-mln-griven-na-tsifrovizatsiyu>

³ Про прийняття за основу проекту Закону України про Національну програму інформатизації : Постанова Верховної Ради України від 18 жовтня 2022 року № 2676-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2676-20#Text>

- застосування інформаційних і цифрових технологій у державному управлінні та суспільно-економічних відносинах.

Упровадження в Україні Фондом «Східна Європа» та Фондом «Innovabridge» Програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP, Швейцарія) передбачає розширення бюджету EGAP додатково на 15 млн швейцарських франків на розвиток нових цифрових послуг та сервісів. За результатами домовленостей на конференції *Ukrainian Recovery Conference 2022*, яка відбулася в Лугано в липні 2022 р., Міністерство цифрової трансформації України та Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC) підписали меморандум про співпрацю країн у сфері цифрової трансформації, який передбачає сприяння у створенні порталу та застосунку «Дія», платформи «Дія.Цифрова освіта», автоматизації реєстрації бізнесу в Україні – важливого кроку, який сприяє інтеграції України до європейської цифрової спільноти.

Підтримка економіки України шляхом придбання військових облігацій у застосунку «Дія» з отриманням до 16 % гарантованого прибутку. На 25 жовтня 2022 р. українці придбали 70 тис. військових облігацій на майже 70 млн грн, які працюють на перемогу України⁴.

Тестування програми доступного кредитування «єОселя» з пільговими ставками 3 % для чотирьох категорій (7 % – для всіх інших категорій) у застосунку «Дія», що сприятиме отриманню нового житла громадянам, які втратили його через повномасштабне вторгнення РФ, для захисників України, а також для медиків, педагогів, науковців, які працюють у державному та комунальному секторах⁵.

Наближення положень національного законодавства до європейських вимог у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг. За підтримки *EU4DigitalUA* представники Мінцифри, Держспецзв'язку, ДП «Дія», Національного банку України взяли участь у восьмому Форумі з довірчих послуг у Берліні. Там було представлено проміжні результати з: розгортання *eIDAS-вузла* для забезпечення інтероперабельності електронної ідентифікації з *eIDAS-інфраструктурою*; розроблення електронного гаманця *EU Digital ID Wallet*. Представники Європейської комісії позитивно оцінили такі досягнення⁶. Щоб пришвидшити інтеграцію України до Єдиного цифрового ринку ЄС, максимально наблизити положення національного законодавства до європейських вимог у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, а також підготувати вітчизняний орган з оцінки відповідності, до Верховної Ради України передано на розгляд (зі скороченням строку підготовки) законопроект про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації⁷.

Під'єднання до цифрового майбутнього. 06 жовтня 2022 р. Верховна Рада України ухвалила закон про е-резидентство для іноземних підприємців та креативних лідерів, які мають можливість дистанційно вести свій бізнес в Україні, відкривати

⁴ Українці у «Дії» вже купили військових облігацій на 70 мільйонів. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/10/25/693052/>

⁵ Отримати нову домівку за вигідними умовами від держави: запускаємо послугу єОселя в застосунку Дія. Долучайтесь до бета-тесту для захисників, вчителів та медиків. URL: <http://surl.li/dpzjm>

⁶ Trust Services Forum – CA Day 2022. URL: <https://www.enisa.europa.eu/events/trust-services-forum-ca-day-2022/trust-services-forum-ca-day-2022>

⁷ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72983

банківські рахунки та сплачувати податки на вигідних умовах⁸. У межах щорічної події *Tallinn Digital Summit*, яка об'єднує лідерів із цифрових країн, міжнародних організацій і приватного сектору для розв'язання найнагальніших питань у сфері під'єднання до цифрового майбутнього, питання захисту цифрових кордонів України в умовах кібервійни розглядали як одне з найважливіших.

Посилення спроможностей національної системи кібербезпеки для протидії кіберзагрозам щодо агресії РФ проти України спрямовано передусім на інформаційно-комунікаційні системи державних органів України, а також на об'єкти критичної інформаційної інфраструктури.

У жовтні 2022 р. **Україна в межах кіберреформи UA30** долучилася до місяця кібербезпеки США та ЄС з метою привернути увагу суспільства до кібербезпеки та створення повноцінної екосистеми кіберзахисту. Мінцифри спільно з компанією *FAVBET Tech* розгортає IT-армію та організує власні кібервійська, які вже нині завдають нищівного удару по IT-інфраструктурі ворога 24/7⁹. Після набрання чинності змін до Податкового кодексу *FAVBET Tech* планує інтегрувати нові платіжні інструменти та впровадити розрахунки сімома найпопулярнішими віртуальними монетами¹⁰. З метою кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури на розгляд Верховної Ради України внесено відповідний законопроект¹¹.

Упровадження запланованих заходів сприятиме цифровій трансформації економіки задля забезпечення стійкості та гнучкості нашої держави й інтеграції України до міжнародного цифрового простору на стратегічних засадах. Активізація відповідних процесів має потенціал залучення коштів у межах європейської програми ЄС «Цифрова Європа» та програми фінансування під'єднання вітчизняної магістралі до цифрових глобальних шлюзів і підвищення цифрового потенціалу українських компаній, їх структурної модернізації та, як наслідок, посилення їхньої стійкості в післявоєнний період.

Національний інститут стратегічних досліджень
Листопад 2022 р.

⁸ Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів : Закон України від 06.10.2022 № 2654-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-20#Text>

⁹ Favbet Tech. URL: <https://jobs.dou.ua/companies/favbet/>

¹⁰ Favbet готується впровадити розрахунки криптовалютами. URL: <https://sur.li/dnoxi>

¹¹ Про внесення змін до деяких законів України щодо невідкладних заходів посилення спроможностей із кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури : Проект закону від 29.09.2022 № 8087. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40553>